

niepodległa

POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

W związku z realizacją przez Szkołę Podstawową nr 15
im. Tadeusza Kościuszki w Kielcach
projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej
„Godność, wolność, niepodległość”

DYREKCYJA I NAUCZYCIELE SP NR 15

zapraszają **gimnazjalistów oraz uczniów klas siódmych i ósmych**
szkoły podstawowej
do udziału

w grze miejskiej „Kieleckie pomniki niepodległości”,
w Powiatowym Multimedialnym Konkursie
„Józef Piłsudski w Kielcach”,

oraz w debacie historycznej na temat tradycji legionowych w Kielcach

Konkurs rozpocznie się o godzinie 9.00
dnia 13 listopada 2018 r.

w Sali Lustrzanej w Wojewódzkim Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego
w Kielcach przy ul. ks. Piotra Ściegiennego 2

MINISTER
EDUKACJI
NARODOWEJ

*Sfinansowano ze środków Ministra Edukacji
Narodowej w ramach Programu Wieloletniego
NIEPODLEGŁA na lata 2017–2021.*

Patronat medialny

WOJEWÓDZKI DOM KULTURY
im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach

WZGÓRZE
ZAMKOWE

Kuratorium Oświaty
w Kielcach

SODMIDN
KIELCE

Muzeum
Historii Kielc

CELE KONKURSU:

- ✓ rozpowszechnianie wśród uczniów wiedzy na temat życia i działalności Józefa Piłsudskiego, tradycji legionowych w Kielcach oraz kieleckich pomników niepodległości,
- ✓ propagowanie wśród kieleckiej młodzieży postaw opartych na wspólnych dla Polaków wartościach, takich jak wolność, godność, solidarność, prawa człowieka,
- ✓ wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej i kształtowanie postaw patriotycznych,
- ✓ budowanie poczucia godności i dumy z osiągnięć swojego kraju i regionu,
- ✓ możliwość podzielenia się swoimi zainteresowaniami historycznymi z rówieśnikami.

REGULAMIN KONKURSU

1. W Konkursie biorą udział 2-osobowe zespoły uczniów – po jednym zespole z każdej szkoły.
2. Należy **zgłosić** uczniów do udziału w Konkursie telefonicznie lub pocztą elektroniczną (e-mail: m.lodej@sp15.kielce.eu), podając ich imiona i nazwiska, szkołę, klasę oraz imię i nazwisko nauczyciela-opiekuna – do dnia **22 października 2018 r.**
3. Uczeń lub nauczyciel-opiekun zobowiązany jest dostarczyć organizatorom zgodę rodziców uczestnika na udział w Konkursie (poprzez pocztę elektroniczną w postaci skanu lub osobiście 13 listopada przed rozpoczęciem Konkursu) – wzór zgody znajduje się na ostatniej stronie, można go skserować.
4. Uczestnicy Konkursu rozwiązują w 2-osobowych zespołach test z wiedzy o życiu i działalności J. Piłsudskiego (zadania otwarte i zamknięte). Czas rozwiązywania zadań: 60 minut.
5. **Zespoły uczniów otrzymują dodatkowe punkty (maksymalnie 5 p.),** jeśli wezmą udział (pod opieką rodziców lub wraz ze swoją klasą oraz wychowawcą bądź innym nauczycielem) w **grze miejskiej „Kieleckie pomniki niepodległości”**, której zasady zostały dołączone do zaproszenia. Dokumentacja udziału w grze w postaci prezentacji multimedialnej zawierającej zdjęcia z przebiegu gry wraz z krótkimi informacjami (maksymalnie 15 slajdów) powinna zostać przesłana do SP nr 15 pocztą elektroniczną (e-mail: m.lodej@sp15.kielce.eu) do dnia **5 listopada 2018 r.** Uwaga! Rozwiązanie zadań na karcie pracy gry miejskiej pomoże przygotować się do Konkursu.
6. Komisja konkursowa wyłoni zwycięzców (laureatów I, II, III miejsca oraz 2 wyróżnienia), a wyniki zostaną ogłoszone tego samego dnia po zakończeniu debaty historycznej nt. tradycji legionowych w Kielcach.
7. Uczestnicy przygotowują się do Konkursu w oparciu o następującą literaturę i filmy:
 - ✓ *KIELCE miasto LEGIONÓW*, red. T. Kosiński, wyd. Mediateka, Kielce, br. roku wydania;
 - ✓ *Księga myśli Józefa Piłsudskiego*, oprac. K. Fiołka, wyd. Buchmann, Warszawa 2011;
 - ✓ Michalska-Bracha L., *Kielce na legionowym szlaku*, Przewodnik „Kielce i okolice”, INFOMAX, Kielce 1999;

- ✓ Osiecki J., Wyrzycki S., *Legionowym szlakiem...*, Kielce 2008, strony rozdziału „W Kielcach”;
- ✓ Pomniki niepodległości na stronie internetowej Urzędu Miasta Kielce: www.um.kielce.pl/pomitab/pilsudski/
- ✓ Film pt. *Kielce – miasto Legionów*, scenariusz i realizacja J. Andrzejewski, WDK w Kielcach, Kielce 2008; <http://pik.kielce.pl/filmy/reportaze-i-felietony/4240-kielce-miasto-legionow.html>
- ✓ Film pt. *Piosenka o Belinie*, Kielecki Ochotniczy Szwadron Kawalerii im. 13 Pułku Ułanów Wileńskich, 2017 (DVD było przekazane do szkół kieleckich).

Po zakończeniu Konkursu w Sali Lustrzanej WDK odbędzie się **debata historyczna** na temat tradycji legionowych w Kielcach z udziałem zaproszonych gości, m.in. kieleckich historyków – serdecznie zapraszamy uczniów i nauczycieli do zabrania głosu w debacie.

Zagadnienia do dyskusji:

1. Tradycje legionowe w Kielcach
2. Związki Józefa Piłsudskiego z Kielcami
3. Niepodległość inspiracją dla artystów
4. Co dla współczesnego Polaka oznacza 100-lecie odzyskania przez Polskę niepodległości?

Wszelkich informacji udzielają organizatorzy Konkursu:

Dariusz Świtalski, Mirosław Waldon, Monika Łodej

DANE KONTAKTOWE:

Szkoła Podstawowa nr 15 w Kielcach

ul. Leszczyńska 8, 25-321 Kielce

tel. 41 3676195, tel./fax 41 3676924

e-mail: m.lodej@sp15.kielce.eu

Oświadczenie rodziców/opiekunów

Wyrażam zgodę na udział w Powiatowym Multimedialnym Konkursie „Józef Piłsudski w Kielcach”, org. przez Szkołę Podstawową nr 15 w Kielcach w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach dnia 12 listopada 2018 r. oraz na przetwarzanie na potrzeby Konkursu danych osobowych (w tym umieszczenia zdjęć zwycięzców na stronie szkoły) mojego syna/córki, ucznia/uczennicy (proszę podać klasę i nazwę szkoły)

.....

.....

data i podpis rodziców

Gra miejska „Kieleckie Pomniki Niepodległości”

„Kielce są dla mnie czem pierwszy uśmiech ukochanej, czem pierwszy promień rannego brzasku” – tak Józef Piłsudski powiedział o wydarzeniach z sierpnia 1914 roku, kiedy wraz ze swoimi Strzelcami rozpoczął walkę o niepodległość.

Nasze miasto stało się ważnym miejscem na szlaku bojowym polskich oddziałów, można powiedzieć także, że pierwszą nieformalną stolicą odradzającej się Polski. Zatem historia Kielc nierozdzielnie związana jest z postacią Józefa Piłsudskiego i pozostającymi pod jego komendą żołnierzami, co upamiętniają liczne budynki, pomniki i tablice.

Zapraszamy więc do gry miejskiej „Kieleckie Pomniki Niepodległości”.

Prolog. Pomnik Henryka Sienkiewicza

Wędrowkę po Kielcach rozpoczynamy od Placu Moniuszki u zbiegu ulicy Ewangelickiej i Sienkiewicza. Znajduje się tu pomnik powieściopisarza, którego dzieła pisane „ku pokrzepieniu serc” znakomicie wpisują się w walkę Polaków o odzyskanie wolności.

Przeczytaj wierszyk, który wskaże ci pierwszy przystanek na szlaku.

*Stoisz pod pomnikiem, drogi przyjacielu,
Gdzie polski noblista siedzi „na fotelu”.
Patrzy w dół ulicy swojego imienia.
„Quo vadis?” – zapyta trochę od niechcenia.*

*Powiedz mu, że szukasz wielkiego marszałka
I kieleckich pomników, gdzie toczyła się walka.
Będę twym przewodnikiem, pisarz Ci odpowie,
Co Trylogię napisał i Sienkiewicz się zowie.*

*„Na koniku tam jedzie, poznasz go po szabli.
Ruszaj zatem prędko, bo czas już Cię nagli.
Idź krótką uliczką do Placu Wolności,
On powie Ci historię o dniu niepodległości”.*

Przystanek 1. Pomnik Józefa Piłsudskiego na Placu Wolności

Pomnik ten odsłonięto 12 sierpnia 2014 r., a więc w setną rocznicę wkroczenia I Kompanii Kadrowej do Kielc. Postać marszałka na koniu wykonana jest z brązu, a cokół z czerwonego granitu wołyńskiego.

Zadanie 1.

Przeczytaj uważnie tekst na pomniku, popytaj przechodniów i udziel odpowiedzi na pytania.

1. Jaki tytuł nosi pieśń zacytowana na pomniku?

.....

2. Kto ufundował kamień, z którego wykonano cokół pomnika?

.....

3. Jak w czasach PRL nazywał się plac, przy którym stoi obecnie pomnik?

.....

Przeczytaj wierszyk, który wskaże Ci następny przystanek.

*Spójrz, gdzie Piłsudski na Kasztance jedzie,
To wielki dowódca, on cię nie zawiedzie,
Na wprost jest Katedra, za nią biskupa stolica,
Przy wejściu na prawo jest w ścianie tablica.*

Przystanek 2. Pałac Biskupów Krakowskich – Tablica poświęcona Józefowi Piłsudskiemu.

W sierpniu i wrześniu 1914 r. po wkroczeniu Strzelców do Kielc znajdowała się tu kwatera główna Józefa Piłsudskiego, biuro werbunkowe, drukarnia oraz intendentura, czyli jednostka zajmująca się dostarczaniem zaopatrzenia dla wojska. Tablicę upamiętniającą pobyt Piłsudskiego w Pałacu wmurowano w 1936 roku, a następnie zamurowano w czasach PRL, aby zatrzeć pamięć po sławnym komendancie. Odkryta została przypadkowo podczas remontu w latach osiemdziesiątych.

W pałacu znajduje się także Sanktuarium Marszałka Józefa Piłsudskiego, ale to już temat na osobną wycieczkę.

Zadanie 2.

Odszukaj umieszczoną nad wejściem do pałacu marmurową tablicę ze słowami wypowiedzianymi przez Piłsudskiego w 1920 roku, a następnie uzupełnij cytat.

„Rzeczą jest stworzyć dla
co błyska, a gdy trzeba”.

Przeczytaj wierszyk i odszukaj kolejny przystanek.

*Gdzie teraz się udasz, młody przyjacielu?
Na Sienkiewce pod „oczkiem” są drzwi do hotelu.
Bristol się nazywa, stara kamieniczka,
Z rosyjskim patrolem była tam potyczka.*

Przystanek 3. Tablica upamiętniająca pierwszą potyczkę ułanów z I Pułku Ułanów Legionów Polskich.

12 sierpnia 1914 r. pod Hotelem Bristol miała miejsce potyczka 13 ułanów Władysława Beliny-Prażmowskiego z oddziałem rosyjskich kozaków. Wydarzenia te upamiętnia jedna z części słynnego tryptyku namalowanego przez Stanisława Batowskiego we Lwowie. Już w 1935 była tu tablica, która zaginęła po II wojnie światowej. Uroczystości ponownego odsłonięcia tablicy odbyły się 25 lipca 2015 roku.

Zadanie 3.

Rozszyfruj telegram, wykorzystując napis na tablicy w ten sposób, że cyfra rzymska oznacza linię tekstu z tablicy, a arabska odpowiednią literę w tej linii.

II2, VIII1, VI3, IV2, VI3 / VII35, VI3, III3, VI5, VII2, V5, I3 / 16.00 / V1, VII3, II3, IX2, V5,
IX2, IV3, II5, I3 / V1, I6, V3, I6 / VI1, I6, IX15 / VI5 / VIII1, II2, VI5, IV3, VIII1, IV3, I4, I6.

Przeczytaj wierszyk, który wskaże ci następny przystanek.

*Podążaj dalej tym pięknym deptakiem,
Aż do samej góry legionowym szlakiem.
Potem pod ulicą z twardego metalu,
Staniesz wnet na pewno przy dworca portalu.*

*Już orzeł wysoko siedzi na cokole.
Widzi go na pewno twe oko sokole.
Już rozpostarł skrzydła do lotu się zrywa.
Pierwsze strzały padły, Ojczyzna go wzywa.*

Przystanek 4. Pomnik Niepodległości

Pomnik Niepodległości znajduje się przed kieleckim dworcem PKP, gdzie 12 sierpnia 1914 roku doszło do pierwszej wymiany ognia z patrolem rosyjskim. Pierwotny pomnik odsłonięto w 1929 roku. W tym samym czasie okoliczny plac nazwano też Placem Niepodległości. W czasie II wojny światowej w 1939 roku pomnik uległ uszkodzeniu w wyniku bombardowań a następnie z rozkazu okupanta został rozebrany. W czasach PRL sytuacja polityczna nie pozwalała na odbudowę pomnika i dopiero w latach 90. powrócono do tej idei. Nowy pomnik na wzór pierwotnego odsłonięto 11 listopada 2002 roku. Na frontowej ścianie dworca znajduje się także tablica upamiętniająca 20. rocznicę wkroczenia Piłsudskiego do Kielc.

Zadanie 4.

Przeczytaj uważnie tablice wmurowane w pomnik oraz ścianę dworca a następnie rozwiąż krzyżówkę.

1. Pierwszy marszałek Polski.
2. Padły tu pierwsze w walce o niepodległość.
3. Bóg Ojczyzna.
4. Siedzi na cokole.
5. Polskie – sformowane przez Piłsudskiego.
6. Ufundowali pierwszy pomnik w 10 rocznicę odzyskania niepodległość oraz tablicę.
7. Zbudowało pomnik z inicjatywy Armii Krajowej.
8. Zbombardowali poprzedni pomnik z 1929 r.

1.				S							
				2.	T						
3.					R						
				4.	Z						
				5.	E						
				6.	L						
7.						C					
8.											

Przeczytaj wiersz który doprowadzi cię do następnego przystanku.

*Teraz etap przed tobą, długi powiem szczerze,
Nie martw się, nie taki, jak przebyli żołnierze,
Co z Krakowa ruszyli już w pełnym rynsztunku
I pod Kielce podeszli, nie znając frasunku.*

*Wróć na Sienkiewicza, rusz Żelazną śmieiej,
Potem Żytnią maszeruj jak możesz najdalej.
Przejdź na drugą stronę, jest już Ogrodowa,
Lecz Ty zmierzaj dalej, tam gdzie Spacerowa.*

*Teraz pospaceruj tą właśnie ulicą,
Aż do skrzyżowania z ważniejszą przecznicą.
Przy światłach z Krakowską stoi Boża Matka,
Strzelców tędy przeszła dość spora gromadka.*

Przystanek 5. Tablica upamiętniająca 90. rocznicę wkroczenia Strzelców do Kielc.

W tym miejscu, jak podaje napis na tablicy, skaut Czesław Bankiewicz złożył raport komendantowi Józefowi Piłsudskiemu. Warto pamiętać, że właśnie tędy 12 sierpnia 1914 roku wmaszerowało do miasta od strony Krakowa około 400 Strzelców Piłsudskiego. W latach 1924–1939 co roku (za wyjątkiem 1934 roku, kiedy to marsz odwołano ze względu na powódź w Małopolsce) organizowane były „Marsze Szlakiem I Kompanii Kadrowej”. Marsze te przerwał wybuch II wojny światowej, a następnie czasy komunizmu. Do tradycji powrócono dopiero w 1981 roku i od tamtej pory marsze odbywają się nieprzerwanie do dziś.

Zadanie 5.

Oblicz, który z kolei „Marsz Szlakiem I Kompanii Kadrowej” odbył się w tym roku.

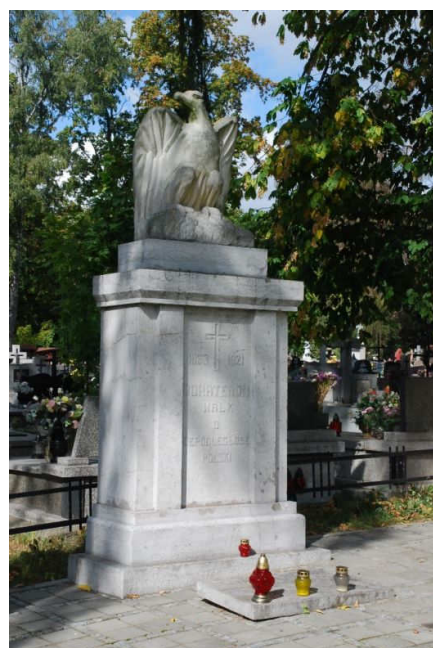
Przeczytaj wierszyk i udaj się do następnego przystanku.
(patrz załącznik do gry – Plan kieleckiej nekropolii).

*Musisz teraz się udać pierwszego kosmonauty drogą,
Potem obok stadionu, nim cię trudy zmogą.
Skręć w Zygmunta Kwasa, idź do końca ulicy.
Cmentarz Żołnierzy Radzieckich jest tu w okolicy.*

*Wejdziesz na teren cmentarza, przyjrzyj się mogiłom,
W rogu z lewej strony jest niewielki wyłom.
Przejdź do innej części, omiń mogił szereg
Znajdziesz białe krzyże, Wojsk Polskich Kwaterę.*

Przystanek 6. Pomnik poświęcony Bohaterom Walk o Niepodległość Polski (Załącznik do gry, obszar cmentarza nr 9)

Na Cmentarzu Wojskowym będącym częścią dawnego Cmentarza Prawosławnego znajdują się przeniesione tu z innych miejsc liczne mogiły żołnierzy walczących o niepodległość w latach 1914–1921 oraz weteranów postania styczniowego. Pomnik poświęcony tym bohaterom przypomina nieco swoim wyglądem Pomnik Niepodległości spod dworca PKP. Na wysokim, wyróżniającym się z otoczenia cokole charakterystyczny orzeł, tu bez korony, szykuje się do lotu. Całość uzupełnia leżąca przed pomnikiem kamienna płyta z 1925 roku poświęcona nieznanym żołnierzom, przeniesiona tu z Rynku, który przed wojną nosił miano Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Zadanie 6.

1) Odszukaj krzyże poświęcone: Piotrowi Ratajewiczowi i Ewarystowi Orewickiemu

Podaj stopień wojskowy tych żołnierzy:

Napisz pełne nazwy jednostek

wojskowych, do których należeli:

2) Oblicz ile białych krzyży znajduje się w Kwaterze Wojsk Polskich.

Przeczytaj wierszyk i idź do następnego przystanku.

*Wykonałeś zadanie? Ruszaj w dalszą drogę,
To ostatni już etap – niedaleko, za rogiem.
Księża Piotra ulicą, omiń po lewej stadion,
Ujrzysz wnet na cokole, jak maszeruje legion.*

Przystanek 7. Pomnik Czynu Legionowego

Pomnik znajduje się na Placu im. Marszałka Józefa Piłsudskiego. Na wysokim cokole umieszczono sylwetki czterech strzelców z I Kompanii Kadrowej. Pierwotny pomnik z wykonanymi z gipsu figurami umiejscowiono tu w 1938 roku. Pozostała po nim dziś tylko tabliczka informacyjna na pobliskim kamieniu. Zniszczony czasie II wojny światowej pomnik zrekonstruowano, odlano z brązu i ustawiono ponownie w 1991 roku. W 2015 roku ukończono rewitalizację placu, pomnik podświetlono.

Zadanie 7. Poszukaj informacji na pomniku i udziel odpowiedzi na poniższe pytania.

1) Kto był autorem pierwotnego pomnika z 1938 r.?

.....

2) Kto jest autorem zrekonstruowanego pomnika?

.....

3) Kto poświęcił pomnik w 1991 r.?

.....

Przeczytaj wiersz i idź do ostatniego przystanku.

*Popatrz jeszcze uważnie na strzelców mundury
Nieopodal za nimi Wojewódzki Dom jest Kultury
Podejdź teraz do gmachu trzy tablice nad wejściem
Na naszym szlaku wolności to ostatnie już miejsce.*

Przystanek 8. Tablice upamiętniające 80. i 90. rocznicę odzyskania niepodległości oraz 80. Rocznicę Bitwy Warszawskiej.

Tablice znajdują się na frontowej ścianie Wojewódzkiego Domu Kultury. Budynek ten wraz ze strzelnicą i boiskiem sportowym zbudowano z myślą o pracy członków stowarzyszeń przysposobienia wojskowego i oddano do użytku w 1935 roku. Pierwotnie nosił nazwę Domu

Wychowania Fizycznego i Przynależenia Wojskowego im. Józefa Piłsudskiego. Po II wojnie światowej otrzymał obecną nazwę.

Zadanie 8. Odszukaj odpowiednią tablicę i uzupełnij wspomnienie J. Piłsudskiego o Kielcach.

„Kielce są tak wyjątkowo drogie moim i wspomnieniom wielkiej części , bo tu był pierwszy pocałunek , bo tu był pierwszy krok do naszych girlandy ...”

Epilog

*Tu niestety musimy rozstać się przyjacielu,
Przeszedłeś szmat drogi, jesteś wreszcie u celu.
Rozwiązałeś zadania i masz więcej wiedzy,
A Strzelcy z Galicji to już twoi koledzy.*

*Zapamiętaj te wszystkie sławne wydarzenia,
Wielkich bohaterów, ich myśli, wspomnienia,
A gdy w naszym mieście będziesz kogoś gościł,
Poprowadź go szlakiem ku niepodległości.*

I. Źródła:

- 1.L. Michalska-Bracha, *Kielce na legionowym szlaku*, w: *Przewodnik. Kielce i okolice*, Kielce INFOMAX 1999,
2. Strona internetowa Urzędu Miasta Kielce: www.um.kielce.pl/pomitab/pilsudski/
- II. Załącznik – Plan kieleckiej nekropolii przy ul. Ks. Piotra Ściegiennego:

